

Časné či pozdní manželství?

O otázce časného manželství bylo již mnoho napsáno. Jsou lidé, kteří časné sňatky doporučují a mají dobré důvody, proč se jich zastávají. Na druhé straně jsou lidé, kteří odporují raději pozdnější sňatky a rovněž mají pro svůj názor dobré důvody. Je však známo, že obě strany se zaslíbují a dle těchto pak souditi.

V časopise American Home zapsaly se ženy o této zajímavé otázce a mnohé ty projevy jsou velmi zajímavé. Jedna strana hájí zásadu, že časné manželství je odporučení hodnější, ježto prospěje muži i ženě. Druhá strana však vyslovuje se pro pozdnější manželství, dovolující, že mládí má svá práva a má nechati se vykouřiti na svobodu.

„Výhodou časného manželství jest,“ praví jedna z pisatelek. „ze matce je později umožněno býti skutečnou společnicí svých dětí a vzrůstati společně s nimi. Jestliže žena provdá se ve věku dospějším, má již ustálené názory a nemůže býti skutečnou společnicí svých dětí, ježto je daleko svým věkem od nich a nemůže se odati jejich radosti a veselosti jako matka mladá. Dítě jsou daleko šťastnější s mladou matkou. Dítě mají rádi veselost a poznávají-li že i matka se ráda s nimi pobaví, cítí upřímnou lásku k domovu a netouží po toulkách. Mladá matka se svými dětmi má více radosti, poněvadž pro jejich radovánky má lepší pochopení. Může se snadno dočkat toho, že její dítě se provdá a ožení a může býti účastní a jejich rodinného štěstí. Jinak je v ženě, které vdávají se později. Taková žena je už skutečnou babičkou, když dítě ky dospívá. Cítí již na sobě tíhu stáří. Nemá již té naděje, aby dočkala se vnuka a vnučky a dožila se radosti babičky. — Znalas jsem dívku, která následovala příklad své matky a provdala se v 19 letech. Dívka tato byla v manželství neobyčejně šťastnou a přísluzovala to té okolnosti, že ona mladší a následovně snadněji se mohli přispůsobiti ku svým zvykům. Ve věku dospějším člověk těžko již mění svoje zvyky a to často bývá příčinou domácích rozpací. Ženy, které provdávají se později, než v třiceti letech, nedovedou se přispůsobiti svým manželům jako mladé dívky a následně neví tak šťastně. Muž i žena jsou zklamáni. Žádný z nich nenašel vytoužený ideál. Jejich manželství život pak nepřináší jim žádného štěstí. Nemohou na sebe uvynkati a stále jsou si jaksi cizí.“

Jiná provdaná žena však zastává se opačného stanoviska. Tato je toho názoru, že pozdnější manželství je lepší, ježto je lépe uvážováno a následovně přináší děle trvající spokojenost a štěstí.

„Manželství je vlastně jakýmsi druhem disciplíny,“ praví. „Žena, která vstupuje do manželství s otevřenými očima, bez jakýchkoli illusí o hrdinství svého manžela, s pochopením pro jeho slabší stránky a se znalostí života, je lépe připravena překonat jakékoli zklamání a snese takové zklamání snadněji než mladá dívka která o životě nemá náležitého pojmů.“

Jiná žena je toho názoru, že starší dívka může spíše počítati na úspěch v manželství, ježto je zkušenější a může býti rozumnější matkou. Lépe rozumí výchově dítěte a dovede je držeti lépe na uzdě. Je sice pravdou, že dívky mají mladou matku, žijí do jisté míry šťastněji, poněvadž taková matka jim více povoluje. Ale snadno se mohou státi, že takové dívky se pokáží touto přílišnou povlností. Je také pravdou, že mládí má svoje práva, ale dětská bujnost přece jen musí býti držena na uzdě. Mladá matka, která sama do jisté míry cítí se dítětem, nedovede obmezovati tuto bujnost a spíše jí podporuje. Starší matka dovede schopněji vychovávat své děti.

A není tu žádných příčin, proč by starší matka nemohla býti tak

dobrou společnicí svým dětem, jako mladá matka. Veselá mysl je větší temperamentu a nikoliv věku. Není neobyčejným zjevem, že babička, již je 70 roků stará, je mnohem příjemnější a milejší společnicí svým vnukům a vnůčkám, než matka sama.

Manželství v pozdějším věku je dále odporučováno z toho důvodu, že zkušenější manželka dovede zavést lepší systém v řízení domácnosti. Dívka, jež je osmánek roků stará, má nepatrnou zkušenost ve vedení domácnosti a její manžel přirozeně musí trpěti její omyly. „Na matce spočívá hodnota domova,“ praví jiná žena. „a její dítě a do značné míry i způsobu a jednání její manžela.“ A těchto kvalit, nutných pro toto uspořádání řádného domova, žena získává jenom dokonalou přípravou a zkušeností, jež nemusí nutně provázány býti mládeží.

V jednom bodu se však zastávají časné i pozdní manželství shodují: Základním kamenem spokojeného a šťastného manželství je láska, vzájemná úcta, porozumění a ochota odpovídati pohybením. Ženy a muži potřebují lásky nutně k šťastnému a spokojenému svému životu. Jestliže není lásky, žádné manželství nemůže býti považováno za úspěšné. A je-li mezi mužem a ženou opravdová láska, pak ať manželka je 18 letá nebo 35 letá, nemusí se obávat, že manželství nevyplní veškerý její ideál o štěstí a spokojenosti a kdy vyvolený srdce jejího podaroval ji záslužným přestěhem.

Jak začíná bitva.

(Z vypravování raněného.)

Válečný zpravodaj „N. F. Presse“ uveřejňuje následující líčení vídeňského důstojníka, který byl raněn v Tomaszewu v boji armády Afferbergovy s Rusy.

Bylo odpoledne 29. srpna, když jsme za volání hurá překročili ruské hranice. Až do večera jsme postupovali, stále obtížně v hlubokém písku.

Polní kuchyně jely za námi a rozdaly nám pozdě večer jídlo. Také kdybychom byli bývali méně hladoví, bylo by nám chutnalo. V poli jsme ulehli, oblečení, jak jsme byli a spali jsme. Jen chvíli, protože ještě téže noci mělo to začít.

Za prvního svítání jsem se probudil. Moji lidé stáli už připraveni. Vyrázili jsme tiše.

Až dosud neslyšeli jsme jediného výstřelu v této válce. Náhle, když jsme táhli loukou, ozval se nad námi hrozný lomoz, blesk, bílý obláček — první šrapnel. Musím doznat, že mi první chvíle nebylo volno. Šrapnel vybuchl právě nad našimi hlavami: všecko se maně přikrčilo. Rychle následoval šrapnel druhý, třetí, čtvrtý. „Ku předu,“ vykřikl jsem, spěchal do předu, moje mužstvo za mnou.

Pozoroval sem, že jdeme v bahně. Rusové asi vyzkoumali již dříve krajinu a změnili již věra vzdálenosti. Chtěli nás patrně přepadnouti právě na tomto terénu. Spěchal jsem dál. Půda dále před námi zdála se pevnou. Bylo to naše štěstí. Moje setnina se úplně seřadila. Za bahnem v dobrém úkrytu nabrali jsme dechu.

Přepadení nepřátelskou artilerií přišlo pozdě. Za námi vybuchlo několik střel v bahně. Smáli jsme se tomu. Našeho útoku Rusi ani nevěčkali. Postupovali jsme dál, když tu náhle zafičely nám ze zadu kule kol uší. Nečekejíce na rozkaz, moji lidé se beze slova obrátili. Naše rychlopalba zaprasкала a okna posledních domků ve vesnici zařinčela. Zrada byla potrestána spaláním dvorů.

Táhli jsme dále. Naše hlavní oddělení bylo daleko před námi. Dohonili přece jen teprve pozdě večer. Zadní voj byl poslán na polní stráž. Té noci nikdy nezapomenu. Hlavní stráž, které jsem velel, stálo v dolině. Na druhé straně pahorku, dobře maskovaný v rošti, ležely všude naše vědvy. Bylo chladno a ticho. Část mých lidí spala, když jsem náhle za-

šlechl výstřely za naším hlavním oddělením. Propřížil se snad nepřítel řetězem našich strážů? Bylo by snad naše hlavní oddělení přepadené ve spánku? Po několika ranách klid. Mne to však nedalo pokoje.

Odevzdal jsem vedení, vzal dva pešáky a plížil jsem se ve tmě do čáry vedet. Bděly a z daleka už na mne volaly. Čtvrtá nebo pátá stráž nechala mne přijít až k sobě a hlásila tiše: „Pane nadporučíku, tam za stromem je jeden; zdá se mi, že spí.“

Poručil jsem svým průvodcům, aby zůstali zpět, připravil si pistole a plížil se ke stromu. Když jsem byl pět kroků od stromu, šavli v pravé, pistoli v levé ruce, objevil se náhle nic netušící ruský voják za kmenem.

Překvapen a zmaten stál jako slep. Nemám rusky, řekl jsem mu slovensky: „Vzdej se, nebo střelím.“

Vzal pušku k noze a náhle ji odhodil.

Tiše šel odzbrojen přede mnou k mým lidem, já s jeho puškou za ním.

Zatím se již poněkud rozednilo a Rusové patrně zpozorovali něco se stalo, neboť najednou jsme slyšeli výkřiky za zády. Když jsem se ohlédl, ležel náš zajatec už na břiše a živými gesty nám ukazoval, abychom následovali je pro příkladu. Učinili jsme tak hned; a už hvízdaly kulky. Nemohli jsme ohně opěťovat, protože jsme neviděli, odkud přichází. Náš voják na vedle byl raněn, obvázali jsme ho rychle. Zajatec pomáhal, jako by byl náš kamarád. Uložili jsme raněného do příkopu v nejprudší palbě. Ani jsme se oň nestarali, tak jsme naš od věrejska zvykli.

Tu vyrazil proti nám z houštiny celý řetězec rojů (švarmínie). Byli jsme tři, co jsme mohli než ustoupit?

Netušil jsem tenkrát ještě, že z naší přestřelky zmizne celá aféra, pravá bitva.

Na rozkaz představeného šel jsem s hlavní stráží zpět na nejbližší výšinu. Měl jsem se tam držet co možno jezdle.

Velké posily dorazily. Brzo střelila také naše artilerie. Byl to vzorný příklad srážky. Zasažily zálohy. Po živé vzájemné palbě — nevim, byla-li krátká, či trvala-li hodiny — chtěli jsme postoupiti, byli jsme však zasypani palbou a opět jsme se položili. Tu vykřikl desátník vedlejší setniny, skoro už stojíc: „Poď me, pane nadporučíku, našich už nelze udržet.“

Vstal jsem. Ani komandovat jsem nemusel. Stáli už seřazení k útoku jako na cvičišti.

Byli jsme v bitvě. . .

Jan Žižka z Trocnova.

(K úmrtí jeho 11. října 1424.)

490 let uplynulo od smrti národního hrdiny, jehož činů rádi vzpomínáme. Ke dni tomu vyhledali jsme dva náhledy do Janu Žižkovi. První od sokolského písmáka Karla Vaníčka, druhý od redaktora českých listů v Americe, Dongrese.

K. Vaníček píše v pražském Věstníku Sokolském dne 10. října 1911: „Jan Žižka z Kalicha, nepřemožitelný vůdce lidu českého, skonal 11. října roku 1424 u Příbyslaví. — Vzpomeňte bratři tohoto vzorného statečného a geniálního. Snad všichni válečníci světové, domohše se vlivu v čele oddaných vojsk, hromadili v rukách svých moc i bohatství a lesk výstrosti, ale Žižka jediný zřetel měl, aby zvíťazila pravda, kterou hlásal jihočeský sourodák mistr Jan Hus. Ve službách této pravdě vychovával lid český a tento lid, pokud zanečen byl láskou k myšlence, a nestal se hrůkou směru soupeřících, pokud zachovával kázeň mužnou, namnoze dobrovolnou, potud uváděl v úžas národy tehdejší Evropy. A nezištným byl bratr Žižka do krajinosti. Když umíral, nebylo čeho by komu odporučil, než duši pánu bohu milostivému, v němž pevně věřil. Této nezištnosti zejména v dobách našich si vážíme, vidouce, jak vzácná jest dnes

tedy prvou otázkou ohromné většiny jest: „A co z toho budu mítí?“ Jak obr, jako rítan činí Jan Žižka nad chamtivou chamradí, inteligentní jako neinteligentní, naši doby, a my, jiní obětavý Egnier ukázal krásu nezištnosti, záletáme s myslí vzrůšenou přes dobu 500 let na zad a kloníme se památce velikého reka, jenž národu slouže, činil, to tak, že patříce na podobu jeho, mimoděk hledáme nad podpisem jeho krásné heslo: „Ni zisk, ni sláva!“

V srpnovém čísle „Komenského“ čteme co píše na stránce 197 pan Dongres, nyní spoluredaktor listu toho, jenž má dávatí znění českému dorostu naše dějiny a vštěpovati mu lásku ke všemu českému: . . . Což ale ten náš veliký Žižka? Jemu, ani nikomu jinému, kdo krev proléval, jsem nedal žádný bod. . . (jednálo se o hlasování, kdo byli nejslavnější muži české a světové). Žižka byl válečníkem ze fenesla, náboženským fanatikem, který sice bojoval pro zásluhu, ale Don Huerta v tom ohledu také: on též věřil, že bojuje pro svatou věru a spasení kačířského národa. Jako vojévůce byl ovšem Žižka geniálním, ale těch bylo tehdy v Evropě mnoho a myslím, že ten nejpřednější „boží bojovník“ v jeho vojště miloval právě tak ve kou láskou svoji vlast a svoji věru, jako Žižka sám. Naházení kutnohorských havírů do šachet proto, že nechtěli přijímat pod obájí, není o nic lepším činem, než upalování protestantských kačířů. Tehdejší doba nemohla ani roditi muže, kteří by prospěli národu. Jak významným jest proti Žižkovi Havlíček, a jak velké jeho dílo. Ostatně, každý národ má své takové muže, jako byl náš Žižka. My mnohým z nich nadáváme, poněvadž se narodili v národně nepřátelském. . .“

Pan Dongres shledal vše špatným, co na Žižkovi najíti mohl. Nezapomněl však na to, že Žižka byl první, jenž vedl svůj lid v boj za svobodu myšlení a volnosti. On neznal králů, on neznal ani rozdílů mezi nejnižším svým vojínem. Všci ei jeho vojní byli sobě rovnými, byliť to vojáci dobrovolní, nikoli žoldáci a proto vítězil s nimi nad nepřáteli země i národa, který se vzeprel paměti vůbec.

Ano, nadáváme mužům jiných národů, kteří proti nám stáli nepřátelsky, ale pan Dongres pustil se do muže našeho, aby měl něco zvláštního. Neúškodí jeho slávu, právě tak jako my ji nepovznese me, jsme k tomu slabí, právě jako pan Dongres, který upírá v téměř dopise velikost Husovy a klade jí Lutherovi a Wiclefovi.

Kdyby dnes někdo promluvil nebo psal proti hrdinným Belgičánům, celý svět by se naň obouil a přeciť týž nepřítel vrlh se v počtu několikráte větším na malý národ náš, abý jej ubil a za to, že se vzeprel, vůdce jeho jest vřabem nazván synem národa jeho.

Ctíti veliké muže naše jest nám příkazem a budeme toho vždy pamětlivými a budeme dbáti toho, aby tak činili i jiní, budeme jim slavné muže i jejich činy připamátovávati a nikoli hanobiti. —

Šestnácté jubilejní vydání „Jonášova tlumače“ — Během desíti měsíců bylo patnácté vydání úplně rozebráno.

Když Karel Jonáš vydával svůj „Nový Tlumač Americký k snadnému a rychlému naučení se jazyku anglickému“ v srpnu 1884, napsal v předsvědění vykonané povítky: „Odevzdávám novému spisovatelství českoamerického v tom pevně vědomi, že mu bude k užitku velikému a trvalému.“

Dnes ve dnech 30 letého jubilea vychází na neceľ rok po 15. vydání nové, šestnácté vydání. Prorocká slova Jonášova splnila se většinou měrou, než Jonáš sám tušil. Šestnácté vydání za třicet let čili v neceľých dvou letech vždy nové vydání svědčí o tom, že kniha přinesla českoamerickým krajanům užitek veliký a vynucovala si svou vzácnou vnitřní cenu stále nové otiskou. A uvážíme-li, že poslední dobou ydání dokonce se tak zrychlují, že předchozí rozebráno za

deset měsíců, je to důkazem trvalého užítku, cítěného upřímně každým, komu tato kniha byla spolehlivým rádeem a učitelem.

Jonáš svými praktickými dokonalými spisy, Slovníkem a Tlumačem, zasloužil si tou měrou o své krajany, že měl by býti zván „prvním v srdcích svých krajanů.“ Jonáš myslil to upřímně s českoamerickou a proto vída, že bez důkladného ovládnutí angličtiny nemohou jeho krajané v žádném směru, ani v hmotném, ani v občanském, vyšinouti se v popředí, počal se těžkého úkolu, sepsati jim jak snadno přístupný návod k naučení se všeobecnému zdejšímu jazyku, tak k dalšímu upevnění se v něm potřebný slovník anglicko-český i česko-anglický.

Praktický tlumač čili kniha, ve které jsou podány počátky jazyka až k celým rozhovům denního života a běžným písemnostem se stručnou na konec mluvicí k uctvrzení nabytých znalostí angličtiny, je práci velmi obtížnou. Jen ten, kdo dovedl na skutečný život tak rozumně hleděti jako Jonáš, jenž teorií svou prakticky dokázal vyšinouti se na nejvyšší občanský úřad, jakého dosud kterýkoli český Američan dosáhl, na náměstka guvernéra státu Wisconsin, byl povolán k překonání všech obtíží a skvělým dosažením síle. Až do dnes nemáme ani zde, ani za mořem ve staré vlasti žádné konverzační knížky a lidové učebnice, jež by se skutečně vyrovnala práci Jonášově, natož aby ji překonala.

Jonáš sám o Tlumači napsal v srpnu 1884: „První díl, začáteční nauka, beze všeho suchoopárného mluvicími pravidly, přirozeným způsobem, jako se každý učí jazyku mateřskému, uvádí přímo do živého proudu anglické mlůvy. Mluvnice přijíti má naposled, nikoli na začátku. (Pozn. U-pozorujeme na tuto před 30 lety ještě tuze pokrokářskou zásadu, dnes obecně uznanou!) Vše směruje tu k tomu, aby se učni cesta u-rovnala a aby hned od počátku viděl, že se něčemu naučí. Díl druhý, rozhovův a názosloví, uvádějí do živých hovorů každodenního života v různých poměrech a povoláních. Všude připojena je úplná výslovnost, aby učni nezůstal v pochybnosti ani o jediném slovu, posud mu nepovědomém. Díl třetí, praktické písemnosti, a díl čtvrtý, anglická mluvnice, činí Tlumač nesmírně užitečnou knihou i pro ty, kdož se již v jazyce anglickém vyznají. Mluvnice je krátká a přece pro obecnou potřebu postačitelná. Je vysoce srozumitelná, jasná, beze všeh kačířské pedanterie, a přece dostatečně důkladná.“

Lepšího výkladu o Tlumači nelze napsati nad tato slova spisovatelova. Vysvětlá z nich, že Jonáš měl před sebou jasný cíl, za nímž krácel, a tu není divu, že pak hravě překonal všechny překážky.

Knihla tištěna je opět na pěkném papíře a má 267 stran. Je vázána stejným způsobem, jako moderní školní učebnice americké, a elegantní svazek ten možno s sebou vzíti kamkoliv, probíratí se jí v pouliční dráze, ve vlaku atd. Cena je nejvyšší mírná, \$1.50, s poštovním zás. \$1.60. K dostání je u vydavatelstva „Jonášových spisů, „Slavie“, 2544 So. Millard Ave., Chicago, Ill., jakož i prostřednictvím tohoto listu.

Dojmy z osmého sjezdu J.Č.D. v St. Louis, Mo.

Ctění čtenářky a milé sestry!

Nemohu zapomenout jak naše Jednota českých Dám se přičinuje o zlat na poli národním a osvobozovat. Byla jsem příjemně překvapena, když jsem na sjezdu poznala tyto pokročilé ženy pracující pro dobro a úspěch naší milé Jednoty. Zvláště vzpomínám na bývalou předsedku Ústředního Výboru, sestru Amalii Janišovou a jejího rozvázného a trpělivého jednání po dobu zasedání sjezdu. Všechny ty St. Louiské úřednice zaslouží si uznání a díky všech členkyň. Jsem moe nadšená, že nově zvolené úřednice Ústředního Výboru, jenž bude míti nyní sídlo svoje v Chicago, budou pokračovati v této zdárné práci jako jejich

předchůdkyně.

Vzdávám díky et. hostitelce, sestře Herelkové za její pohostění a vše co pro nás vykonal.

Celé dny jsme měly schůze a večerama divadla a banket. Těž jsme měly projíždku městem po automobilech. Byly jsme také pozvány na návštěvu do Anhauser Bush pivovárny, kde se nám dostalo celým závodem provedení a i pohostění. Tot se rozumí, že nám ten jich světoznámý výrobek velice chutnal. Měly jste nás vidět jak jsme tam šly, byli všichni upoutání pohledem na náš průvod, neboť nás byla řada přes dva bloky dlouhá. Oni myslili, že na ně táhnou sufražetky. Šly jsme tak asi jedenáct bloků. Ačkoliv jsme cítily po té procházce únavu, nezdrželo nás to od práce sjezdové, neb jsme pracovaly až do jedenácti hodin večer, a to proto aby-chom se mohly již navrátiti do našich domovů.

Sestra Vaňková z Omahy jela s náma do St. Louis aby tam navštívila své dcery, které patříj též k J.Č.D. Větší počet nás bylo pozváno k pí. Kučerové, kam jsme jely hezky daleko, byly jsme však za to odměněny bohatou večeří. Když jsme byly hotové zavezla nás pí. Kučerová na naše místo, kde jsme bydlely, díky jí. Hostitelka pí. Dudová, nás provedla po dvě neděle nejlepšími parky. Ona ač je Němka, moc o nás pečovala, v pravdě po krajanskou, za co jsem jí srdcevným díkem zavázána.

V úterý jsme se rozjížděly do svých domovů. Mě se však ta cesta tolik zalíbila, že jsem si zajela ze St. Louis do Cedar Rapids se sestrami tam odtud, které byly u-bytovány vedle nás. Ta jejich hostitelka a její manžel nás vzali do města k prohlídnutí největších budov, mezi nimiž naposled do vězení. To bylo podivání, jací junáci se tam procházeli s brazoletami na rukou, i dvě hezké slečinky jsme viděly jak byly vedeny před soud.

Večer jsme vyjely ze St. Louis a ráno jsme už byly v Cedar Rapids. Tam jsem překvapila své přítelky a seznámila se s bývalou mojí spolužačkou pí. Ševcovou z Doubravice. Pí. Odvárková, měla jste jet se mnou, byla byste ještě něco více užila a se pobavila. Těž jsem si zajala až do Oxford Junction, kde jsem své známé, jak se patří překvapila. První jsem šla k Pekařům a cestou potkala jsem p. Pekaře, šli jsme tedy spolu do jich residence. Když jsme měli potkat jeho manželku, popadla jsem ho pod paž a hrdě jsem kráceli proti ní. Ona šla se svou sestřičkou z Chicago. Ony koukaly na mě, neb mě neznaly, ale pí. Paľisková byla na porči a ta mě poznala, teprve pak mě chtěla pí. Pekařová nabít. No, to bylo přivítání má? Imu, vždyť to byl náš první domov v této vlasti a neviděli jsme se 25 roků. Po odpočinku jsem se ubírala domů, do té naší South Omahy, kde žijí moje nejmilejší, totiž moje dítky.

Po mém návratu domu dostalo se mě příjemného překvapení od svých spolkových sestřiček mezi nimiž se též nalézala sestra Trčková z Crete, Nebr.— Vřelé díky za jich sestevskou lásku a upřímnost mé projevovou, která z mé paměti nikdy nevyumizí.

M. Vomáčková.
South Omaha, Nebr.—

Nedlužte na tento časopis?

Chraňte se BEZCENNÝCH PADELKŮ a vždy žádejte o pravý **Richterův kotvový PAIN-Expeller** s kotvou a ochrannou známkou jak zde vyobrazena. Za 25 a 50 centů v lékárnách nebo přímo u F. AD. Richter & Co 74-80 Washington St. NEW YORK, N. Y.

